

Ψυχομετρία Συναισθηματικών Διαταραχών

Αντωνίου Αναστασία, Ψυχολόγος, MSc, Υπ. Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής, ΕΚΠΑ

Γαληνάκη Σοφία, Ψυχολόγος, MSc, Β΄ Ψυχιατρική Κλινική Π.Γ.Ν. ΑΤΤΙΚΟΝ

Καβάγκα Παναγιώτα, Ψυχολόγος, MSc, Β΄ Ψυχιατρική Κλινική Π.Γ.Ν. ΑΤΤΙΚΟΝ

Ψυχομετρία

- ❑ Επιστημονικός κλάδος της ψυχολογίας που ασχολείται με την **μέτρηση εκτίμηση ανθρωπίνων χαρακτηριστικών, της νοημοσύνης, των νοητικών δεξιοτήτων και της προσωπικότητας με τη βοήθεια στατιστικών μεθόδων και την κατασκευή σταθμισμένων εργαλείων/ψυχολογικών δοκιμασιών (τεστ) προς αυτόν τον σκοπό.**
- **Σκοπός:** κατανόηση, περιγραφή και επίλυση των προβλημάτων

Ψυχομετρία

- ❑ **Ταξινόμηση:** τοποθέτηση του ατόμου σε κάποια κατηγορία με σκοπό την κατάλληλη θεραπεία του
- ❑ **Διάγνωση και θεραπευτικός προγραμματισμός:** φύση και προέλευση προβληματικής συμπεριφοράς, καθώς επίσης και ταξινόμηση με βάση κάποιο επίσημο διαγνωστικό σύστημα (πχ. DSM-V/ICD-10). Μια σωστή διάγνωση παρέχει πληροφορίες για τις αδυναμίες/δυνάμεις του ατόμου, την αιτιολογία της παθολογίας του και τις επιλογές που διαθέτουμε για αποκατάσταση και θεραπεία. Επίσης, η διάγνωση έχει άμεση σχέση με την πρόγνωση – μια προσεκτικά διαμορφωμένη διαγνωστική ανάλυση μας παρέχει τη δυνατότητα να αξιολογήσουμε την πρόγνωση του ασθενή.
- ➔ Προσοχή: Βασική χρήση ψυχομετρίας= ΕΝΔΕΙΞΗ [κανένα τεστ ή συνδυασμός πολλών τεστ δεν μπορεί να μας δώσει με απόλυτη ακρίβεια τη διάγνωση της προσωπικότητας ή της παθολογίας ενός ασθενή. Το σφάλμα αποτελεί μέρος της ψυχολογικής εκτίμησης και αξιολόγησης]
- ❑ **Αυτογνωσία-Ψυχοεκπαίδευση:** σε πολλές περιπτώσεις και εφ' όσον ο εξεταστής θεωρεί ότι αυτό είναι εφικτό, ο εξεταζόμενος πληροφορείται από τα ψυχολογικά τεστ στα οποία υπεβλήθη, για τις ικανότητες και τις αδυναμίες ή γενικότερα για τη συνολική εκτίμηση της προσωπικότητάς του.
- ❑ **Αξιολόγηση/Εκτίμηση προγράμματος-θεραπείας**
- ❑ **Έρευνα**

Ψυχομετρία

- ❑ Η κατόπιν πληροφόρησης συναίνεση-συγκατάθεση των εξεταζομένων ή των γονέων - κηδεμόνων αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας
- ❑ Τα ψυχολογικά συμπεράσματα θα πρέπει να βασίζονται σε μια συστοιχία ψυχομετρικών δοκιμασιών, στις παρατηρήσεις κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης, καθώς και στην αναζήτηση άλλων πηγών πληροφόρησης.
- ❑ Το σφάλμα αποτελεί μέρος της ψυχολογικής εκτίμησης και αξιολόγησης. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο όλα τα σταθμισμένα ψυχομετρικά εργαλεία, περιλαμβάνουν το βαθμό τυπικού σφάλματος στις μετρήσεις τους.
- ❑ Η χρήση διαφορετικών εργαλείων και προσεγγίσεων στη μέτρηση του ίδιου χαρακτηριστικού ή της ίδιας κατάστασης είναι επιθυμητή και χρήσιμη.

Αξιοπιστία

Εγκυρότητα

- σταθερότητα μετρήσεως: όταν δηλαδή χρησιμοποιούμε ένα τεστ δύο φορές, να αποκτούμε τα ίδια περίπου αποτελέσματα.
- πόσο καλά το συγκεκριμένο τεστ μετρά αυτό το οποίο προορίζεται να μετρά;

Η αξιοπιστία του τεστ δείχνει αν το τεστ μετρά σταθερά αυτό που προορίζεται να μετρά, αλλά μόνο με την εγκυρότητα, πληροφορούμαστε τι μετρά πραγματικά.

Κλινικές συνεντεύξεις

Αξιολόγηση καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

- Κλίμακα Κατάθλιψης του Hamilton (1960)
Hamilton Depression Rating Scale (HDRS)
- Κλίμακα Montgomery - Asberg για την Κατάθλιψη (1979)
Montgomery – Asberg Depression Rating Scale (MADRS)

Αξιολόγηση μανιακής συμπτωματολογίας

- Βαθμολογική Κλίμακα Μανίας
Young Mania Rating Scale (YMRS) (1978)

Αξιολόγηση αυτοκτονικότητας

- Κλίμακα αυτοκτονικής πρόθεσης του Beck (1974)
Beck's Suicide Intent Scale (SIS)

Αξιολόγηση καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Κλίμακα Hamilton

- Είναι η ευρύτερα χρησιμοποιούμενη κλίμακα παγκοσμίως για τη μέτρηση βαρύτητας της κατάθλιψης
- **Δεν προορίζεται για διάγνωση**, αλλά για την αξιολόγηση της κατάστασης των ασθενών που έχουν προηγουμένως διαγνωστεί. [Ωστόσο, παρόλο που είναι ο αρχικός στόχος της, εφαρμόστηκε επίσης για να εκτιμηθεί η παρουσία καταθλιπτικών συμπτωμάτων σε άλλα προβλήματα και καταστάσεις, όπως σε περιπτώσεις άνοιας]
- **Κύριοι στόχοι** της είναι η εκτίμηση της σοβαρότητας της κατάθλιψης, η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των πιθανών θεραπειών σε κάθε ένα από τα στοιχεία που αξιολογεί και η ανίχνευση υποτροπών.

Αξιολόγηση καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Κλίμακα Hamilton

- 17 λήμματα (δημοσιευμένες και άλλες εκδοχές με επιπρόσθετα λήμματα)
- Δομημένη συνέντευξη διάρκειας περίπου 15-30 λεπτών
- Βαθμολογία από 0-4 ή 0-2 βαθμοί ανά λήμμα, δίνοντας έτσι ένα συνολικό score που κυμαίνεται από 0-52.
- Ο ασθενής δύναται να συγκεντρώσει συνολικό σκορ 0 – 52 βαθμούς (όσο μεγαλύτερος ο αριθμός τόσο εντονότερη η συμπτωματολογία)

- Σκορ 0-7: φυσιολογικά επίπεδα
- Σκορ 8-16: ήπια κατάθλιψη
- Σκορ 17-23: μέτρια κατάθλιψη
- Σκορ ≥ 24 : σοβαρή κατάθλιψη

Αξιολόγηση καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Κλίμακα Hamilton

1. Καταθλιπτική διάθεση
2. Αισθήματα ενοχής
3. Τάση αυτοκτονίας
4. Αρχική αυπνία
5. Ενδιάμεση αυπνία
6. Όψιμη αυπνία
7. Εργασία και ενδιαφέροντα
8. Επιβράδυνση
9. Κινητική ανησυχία
10. Άγχος ψυχικό
11. Άγχος σωματικό
12. Γαστρεντερικά συμπτώματα
13. Γενικά σωματικά συμπτώματα
14. Γεννητικά συμπτώματα
15. Υποχονδριακά συμπτώματα
16. Απώλεια βάρους
17. Επίγνωση του νοσηρού (εναισθησία)

1. ΚΑΤΑΘΛΙΠΤΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

(Κατήφεια, απαισιοδοξία, λύπη, απελπισία, τάση να κλαίει)

- 0. Δεν υπάρχουν
- 1. Λύπη, απελπισία κλπ που αποκαλύπτονται μόνο με σχετικές ερωτήσεις
- 2. Ο άρρωστος αναφέρει τα παραπάνω αισθήματα χωρίς να ερωτηθεί. Κλαίει κάπου-κάπου
- 3. Φανερώνει αυτά τα αισθήματα εξωλεκτικά, δηλαδή με την έκφραση του προσώπου, τη στάση του, την ομιλία κλπ. Κλαίει συχνά
- 4. Υπερβολικά συμπτώματα

2. ΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΕΝΟΧΗΣ

- 0. Δεν υπάρχουν
- 1. Αυτομομφή, αισθάνεται ότι έχει απογοητεύσει τους ανθρώπους
- 2. Ιδέες ενοχής
- 3. Η παρούσα ασθένεια είναι μια τιμωρία
- 4. Ψευδαισθήσεις ενοχής (ακούει φωνές που τον κατηγορούν ή τον καταγγέλουν ή και βιώνει απειλητικές οπτικές ψευδαισθήσεις).

3. ΤΑΣΗ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ

- 0. Δεν υπάρχει
- 1. Αισθάνεται ότι η ζωή δεν αξίζει
- 2. Εύχεται να είχε πεθάνει
- 3. Ιδέες αυτοκτονίας
- 4. Απόπειρες αυτοκτονίας

4. ΑΡΧΙΚΗ ΑΥΠΝΙΑ

- 0. Δεν έχει δυσκολία να τον πάρει ο ύπνος
- 1. Παραπονείται για δυσκολία κάπου-κάπου να τον πάρει ο ύπνος
- 2. Παραπονείται για δυσκολία να τον πάρει το βράδυ ο ύπνος

5. ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΥΠΝΙΑ

- 0. Όχι δυσκολία
- 1. Ο άρρωστος είναι ανήσυχος και ταραγμένος κατά τη διάρκεια της νύχτας
- 2. Ξυπνάει κατά τη διάρκεια της νύχτας

6. ΟΨΙΜΗ ΑΥΠΝΙΑ

- 0. Όχι δυσκολία
- 1. Ξυπνάει πολύ νωρίς το πρωί αλλά ξανακοιμάται
- 2. Ξυπνάει πολύ νωρίς το πρωί αλλά δεν μπορεί να ξανακοιμηθεί.

7. ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

- 0. Όχι δυσκολία
- 1. Αισθήματα ανικανότητας, κόπωση ή αδυναμία σε δραστηριότητες – εργασία – χόμπυ
- 2. Απώλεια του ενδιαφέροντος για δραστηριότητα – εργασία – χόμπυ, ακεφιά, αναποφασιστικότητα και αμφιταλάντευση (αισθάνεται σαν να πρέπει να πιέσει τον εαυτό του για εργασία ή δραστηριότητες).
- 3. Περιορισμένες κοινωνικές δραστηριότητες, μειωμένη παραγωγικότητα, μείωση του πραγματικού χρόνου που ξοδεύει σε δραστηριότητες (στο νοσοκομείο βαθμολογήστε με 3 όταν ο ασθενής δεν δαπανά τουλάχιστον 3 ώρες την ημέρα σε δραστηριότητες του νοσοκομείου ή σε χόμπυ, πέρα από τις αγγαρείες στο τμήμα).
- 4. Έπαυσε να εργάζεται εξαιτίας της νόσου του. (Στο νοσοκομείο βαθμολογήστε με 4 όταν ο ασθενής δεν απασχολείται με δραστηριότητες εκτός από αγγαρείες στο τμήμα ή όταν αυτές δεν μπορεί να τις εκτελέσει χωρίς βοήθεια.)

8. ΕΠΙΒΡΑΔΥΝΣΗ

(βραδύτητα στη σκέψη, στην ομιλία και στην κινητική συμπεριφορά, απάθεια, εμβροντησία)

- 0. Κανονική ομιλία και σκέψη
- 1. Ελαφρά επιβράδυνση κατά την εξέταση
- 2. Σαφής επιβράδυνση κατά την εξέταση
- 3. Συνέντευξη προβληματική
- 4. Πλήρης εμβροντησία

9. ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΗΣΥΧΙΑ

(ανησυχία συνοδευόμενη από άγχος)

- 0. Καθόλου
- 1. “Παίζει” με τα χέρια του, τα μαλλιά του κλπ
- 2. Συστρέφει τα χέρια, δαγκώνει τα νύχια, τραβάει τα μαλλιά του, δαγκώνει τα χείλη

10. ΑΓΧΟΣ ΨΥΧΙΚΟ

- 0. Καθόλου
- 1. Αίσθημα έντασης και ευερεθιστότητα
- 2. Στενοχωριέται για ασήμαντα πράγματα
- 3. Φοβισμένη στάση, φανερή στην όψη και στην ομιλία
- 4. Φόβοι που τους εκφράζει χωρίς να ερωτηθεί

11. ΑΓΧΟΣ ΣΩΜΑΤΙΚΟ

(Από το ΓΕΣ – ρέψιμο, δυσπεψία, διάρροια, σπασμοί, τάση για έμετο – από το καρδιαγγειακό – παλμοί, κεφαλαλγία – από το αναπνευστικό – υπεραερισμός, αναστεναγμοί – από το ουρογεννητικό κλπ.)

- 0. Δεν υπάρχει
- 1. Τον στενοχωρεί κατά τη διάρκεια της ημέρας
- 2. Έχει συμπτώματα αλλά εξακολουθεί να εργάζεται
- 3. Έχει συμπτώματα που τον αναγκάζουν να περιορίζει τις δραστηριότητές του
- 4. Τα συμπτώματα τον κάνουν ανίκανο να εργασθεί

12. ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

(απώλεια όρεξης, αίσθημα βάρους στο υπογάστριο, δυσκοιλιότητα κλπ.)

- 0. Δεν υπάρχουν
- 1. Ελαφρά συμπτώματα που εμποδίζουν τη δραστηριότητά του
- 2. Μόνιμα συμπτώματα που περιορίζουν τις καθημερινές του δραστηριότητες

13. ΓΕΝΙΚΑ ΣΩΜΑΤΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

(αίσθημα βάρους στα άκρα, στη ράχη ή στο κεφάλι, διάχυτος πονοκέφαλος ή απώλεια της ενεργητικότητας και εύκολη κόπωση)

- 0. Δεν υπάρχουν
- 1. Ελαφρά συμπτώματα που όμως δεν περιορίζουν τη δραστηριότητά του
- 2. Μόνιμα συμπτώματα που περιορίζουν τις καθημερινές του δραστηριότητες

14. ΓΕΝΝΗΤΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

(απώλεια της libido ή διαταραχές της εμμηνορυσίας)

- 0. Δεν υπάρχουν
- 1. Ελαφρά συμπτώματα που όμως δεν περιορίζουν τη δραστηριότητά του
- 2. Μόνιμα συμπτώματα που περιορίζουν τις καθημερινές του δραστηριότητες

15. ΥΠΟΧΟΝΔΡΙΑΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

- 0. Δεν υπάρχουν
- 1. Σωματική ενασχόληση
- 2. Υπεραπασχόληση με τη σωματική του υγεία
- 3. Μειψίμοιρη στάση γύρω από τη σωματική του υγεία
- 4. Υποχονδριακό παραλήρημα

16. ΑΠΩΛΕΙΑ ΒΑΡΟΥΣ

A. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ

- 0. Όχι απώλεια βάρους
- 1. Πιθανή απώλεια βάρους που συνδέεται με την παρούσα νόσο
- 2. Βέβαιη (κατά τον ασθενή) απώλεια βάρους

B. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΨΥΧΙΑΤΡΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΖΥΓΙΣΗ ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΘΕ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

- 0. Απώλεια βάρους < 0,5 kg / εβδομάδα
- 1. Απώλεια βάρους > 0,5 kg / εβδομάδα
- 2. Απώλεια βάρους > 1 kg /εβδομάδα

17. ΕΠΙΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΣΗΡΟΥ (ΕΝΑΙΣΘΗΣΙΑ)

(πρέπει να εκτιμηθεί σύμφωνα με την αντίληψη και τη μόρφωση του ασθενούς)

- 0. Γνωρίζει ότι είναι καταθλιπτικός και άρρωστος
- 1. Γνωρίζει την αρρώστια αλλά αποδίδει την αιτία της σε κακή διατροφή, κλίμα, υπερκόπωση, ίωση, ανάγκη για ανάπαυση κ.α.
- 2. Αρνείται εντελώς ότι είναι άρρωστος

Αξιολόγηση καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Κλίμακα Hamilton

- Η συμπλήρωση της κλίμακας ωστόσο απαιτεί κλινική εξάσκηση. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα η αξιοπιστία της κλίμακας να εξαρτάται ιδιαίτερα από αυτόν που βαθμολογεί, ενώ η χρήση της κλίμακας από άπειρους κλινικούς είναι πιθανό να οδηγήσει σε λανθασμένες εκτιμήσεις. (Ας σημειωθεί εδώ ότι η κλίμακα δεν είναι διαγνωστικό εργαλείο αλλά εργαλείο εκτίμησης της βαρύτητας της νόσου). Εξαιτίας αυτών των προβλημάτων η ανάπτυξη μιας προτυποποιημένης συνέντευξης θεωρείται επιβεβλημένη εάν κανείς επιθυμεί υψηλή αξιοπιστία
- Μια τέτοια προτυποποιημένη συνέντευξη έχει αναπτύξει η **Janet Williams** και είναι δημοσιευμένη στο περιοδικό **Archives of General Psychiatry 1988;45:742-747**.
- <https://www.inpsy.gr/en/digital-library/arthra/arthra-ellinika/133-hamilton-hdrs>

Αξιολόγηση καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Κλίμακα Hamilton

Η βαθμολόγηση των λημμάτων γίνεται βάσει:

- των συμπτωμάτων που αναφέρει ο ασθενής κατά τη συνέντευξη,
- των παρατηρήσεων του εκτιμητή και
- των πληροφοριών που συλλέγει από τρίτους (συγγενείς, νοσηλευτές)

Λαμβάνεται υπόψη τόσο η ένταση όσο και η συχνότητα των συμπτωμάτων

Η κλίμακα καλύπτει την κατάσταση του ασθενούς κατά την εβδομάδα που προηγείται της βαθμολόγησης.

Αξιολόγηση καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Κλίμακα Hamilton

Θετικά στοιχεία

- Ικανοποιητικές ψυχομετρικές ιδιότητες
- Έχει χρησιμοποιηθεί σε πληθώρα μελετών
- Σύντομη αξιολόγηση

Αξιολόγηση καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Κλίμακα Hamilton

Αρνητικά στοιχεία

- Επικεντρώνεται στα σωματικά συμπτώματα
- Δεν αξιολογούνται τα άτυπα καταθλιπτικά συμπτώματα

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής συμπτωματολογίας MADRS

- 10 λήμματα
- Δομημένη συνέντευξη διάρκειας περίπου 15-30 λεπτών
- Από τις πιο γενικές στις πιο ειδικές ερωτήσεις
- Βαθμολογία 0-6 βαθμοί ανά λήμμα

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής συμπτωματολογίας MADRS

Κατάλογος αξιολόγησης:

1. Παρατηρούμενη Μελαγχολία
2. Αναφερθείσα Μελαγχολία
3. Εσωτερική Ένταση
4. Μειωμένος Ύπνος
5. Μειωμένη Όρεξη
6. Δυσκολία στη Συγκέντρωση
7. Κόπωση
8. Απώλεια του Συναισθήματος
9. Απαισιόδοξες Ιδέες
10. Σκέψεις αυτοκτονίας

- (1). **Παρατηρούμενη Μελαγχολία:** απελπισία, θλίψη, απόγνωση (σε μεγαλύτερο βαθμό από μία παροδική διαταραχή της διάθεσης) όπως εκφράζεται στην ομιλία, στην έκφραση του προσώπου και στη στάση.

Βαθμολογείστε ανάλογα με το βάθος και την αδυναμία για ανύψωση του θυμικού.

0. Όχι μελαγχολία

1.

2. Φαίνεται απελπισμένος αλλά δεν δυσκολεύεται να αποκτήσει το κέφι του

3.

4. Τον περισσότερο καιρό φαίνεται λυπημένος και δυστυχιμένος

5.

6. Φαίνεται δυστυχιμένος συνεχώς. Εξαιρετικά απελπισμένος.

- (2). **Αναφερθείσα Μελαγχολία:** αναφορές καταθλιπτικής διάθεσης ανεξάρτητα με το αν αυτή εκφράζεται ή όχι με άλλους τρόπους. Εδώ περιλαμβάνονται η απώλεια ικανότητας για ευχαρίστηση, η έλλειψη ελπίδας, η ανημποριά.

Βαθμολογείστε ανάλογα με την ένταση, τη διάρκεια και το βαθμό που η διάθεση αναφέρεται ότι επηρεάζεται από διάφορα γεγονότα.

0. σποραδική θλίψη που σχετίζεται με τις περιστάσεις

1.

2. θλιμμένος ή με «πесμένα» κέφια, αλλά ξαναποκτά το κέφι του χωρίς δυσκολία

3.

4. διάχυτο αίσθημα θλίψης ή κατήφειας. Ακόμη, όμως, η ψυχική διάθεση επηρεάζεται από εξωτερικές καταστάσεις

5.

6. συνεχής ή σταθερή θλίψη, δυστυχία ή απελπισία.

- (3). **Εσωτερική Ένταση:** αισθήματα ακαθόριστης ανησυχίας, ευερεθιστότητα εσωτερικής διέγερσης ή υπερέντασης που φθάνει μέχρι το πανικό, φόβο ή αγωνία.

Βαθμολογείστε ανάλογα με την ένταση, συχνότητα, διάρκεια και το βαθμό της απαιτούμενης καθησύχασης του ασθενή

0. Πράος. Πρόσκαιρη μόνο εσωτερική ένταση

1.

2. Σποραδικά αισθήματα εκνευρισμού και ακαθόριστης δυσφορίας

3.

4. Συνεχές αίσθημα εσωτερικής έντασης ή πρόσκαιρος πανικός τον οποίο ο ασθενής υπερνικά με δυσκολία

5.

6. Εντονότατος φόβος ή αγωνία. Κατακλυσμιαίος πανικός.

(4). **Μειωμένος ύπνος:** μειωμένη διάρκεια ύπνου ή λιγότερο βαθύς ύπνος σε σύγκριση με τον τύπο του ύπνου του ίδιου ατόμου όταν ήταν καλά

0. Κοιμάται όπως συνήθως
- 1.
2. Ελαφρά δυσκολία στο να αποκοιμηθεί ή κοιμάται λιγότερο, έχει ελαφρύ και ακανόνιστο ύπνο
- 3.
4. Κοιμάται τουλάχιστον 2 ώρες λιγότερο από ότι συνήθως ή έχει διαταραγμένο ύπνο επί 2 ώρες
- 5.
6. Κοιμάται λιγότερο από 2 ή 3 ώρες

(5). **Μειωμένη όρεξη:** απώλεια της όρεξης σε σύγκριση με την όρεξη του ίδιου ατόμου όταν ήταν καλά.

Βαθμολογείστε ανάλογα με την απώλεια της επιθυμίας για λήψη φαγητού ή την ανάγκη πίεσης για φαγητό.

0. Φυσιολογική ή αυξημένη όρεξη
- 1.
2. Ελαφρώς ελαττωμένη όρεξη
- 3.
4. Δεν έχει καθόλου όρεξη. Το φαγητό του (της) φαίνεται άγευστο.
- 5.
6. Πρέπει να πεισθεί και να ενθαρρυνθεί για να φάει έστω και μία μπουκιά

(6). **Δυσκολία στη συγκέντρωση:** δυσκολία στο να συγκροτήσει κάποιος τις σκέψεις του που φθάνει μέχρι την πλήρη αδυναμία λόγω έλλειψης συγκεντρώσεως

Βαθμολογείστε ανάλογα με τη βαρύτητα, τη συχνότητα και το βαθμό της προκύπτουσας αδυναμίας

0. Καμία δυσκολία
- 1.
2. Πότε – πότε δυσκολεύεται να συγκεντρωθεί
- 3.
4. Δυσκολεύεται να συγκεντρωθεί και να παρακολουθήσει τη σκέψη του άλλου, με συνέπεια να μην μπορεί να παρακολουθήσει μια συζήτηση ή να διαβάσει
- 5.

---

6. Είναι αδύνατο να διαβάσει ή να συνομιλήσει χωρίς να καταβάλλει πολύ μεγάλη προσπάθεια.

(7). **Κόπωση:** δυσκολία ή καθυστέρηση στην έναρξη και εκτέλεση των καθημερινών δραστηριοτήτων

0. Σχεδόν καμία δυσκολία στο να αρχίσει μια δουλειά. Καμία νωθρότητα.
- 1.
2. Δυσκολία στο να αρχίσει τις καθημερινές δραστηριότητες
- 3.
4. Δυσκολία στο να εκτελεί τις συνηθισμένες καθημερινές δραστηριότητες, τις οποίες φέρει σε πέρας με πολύ μεγάλη προσπάθεια
- 5.
6. Τέλεια κόπωση. Δεν μπορεί να κάνει τίποτε χωρίς βοήθεια

(8). **Απώλεια του συναισθήματος:** υποκειμενική έκφραση του μειωμένου ενδιαφέροντος για το περιβάλλον ή για δραστηριότητες που προηγουμένως έδιναν ευχαρίστηση.

Η μειωμένη ικανότητα αντίδρασης σε καταστάσεις και ανθρώπους με το συναισθημα

0. Φυσιολογικό ενδιαφέρον για το περιβάλλον και τους άλλους ανθρώπους
- 1.
2. Λιγότερη ευχαρίστηση για πράγματα που συνήθως έβρισκε ευχάριστα
- 3.
4. Απώλεια ενδιαφέροντος για το τι συμβαίνει γύρω του. Απώλεια ενδιαφέροντος για τους φίλους και γνωστούς
- 5.
6. Έχει την αίσθηση ότι συναισθηματικά είναι παράλυτος, αδυνατεί να νοιώσει θυμό, λύπη ή ευχαρίστηση. Πλήρης ή ακόμη και επώδυνη έλλειψη αισθημάτων για τους στενούς συγγενείς και φίλους

(9). **Απαισιόδοξες ιδέες:** σκέψεις ενοχής, αυτοϊποτίμησης, αυτομομφής, εξομάλτισης, τύψεις και καταστροφής

0. Όχι απαισιόδοξες σκέψεις.
- 1.
2. Αυξομειούμενες ιδέες αποτυχίας, αυτομομφής και αυτοϊποτίμησης.
- 3.
4. Συνεχής αυτοκατηγορίες ή σαφώς καθοριζόμενες αλλά ακόμη λογικές ιδέες για αμαρτήματα και ενοχές. Συνεχώς αυξανόμενη απαισιόδοξια για το μέλλον.
- 5.

(10). **Σκέψεις αυτοκτονίας:** δεν αξίζει να ζει κανείς, ένας φυσικός θάνατος θα ήταν ευπρόσδεκτος, σκέψεις αυτοκτονίας και προετοιμασία για απόπειρα. Οι απόπειρες αυτοκτονίας αυτές καθ' αυτές δεν θα πρέπει να επηρεάσουν τη βαθμολογία.

0.Χαίρεται τη ζωή και την αποδέχεται όπως είναι.

- 1.
2. Έχει κουραστεί από τη ζωή. Φευγαλέες μόνο σκέψεις αυτοκτονίας
- 3.
4. Θα ήταν καλύτερα να πέθαινε. Οι σκέψεις αυτοκτονίας είναι συχνές και η αυτοκτονία θεωρείται σαν μια πιθανή λύση, χωρίς ειδικά σχέδια ή πρόθεση
- 5.
- 6.Συγκεκριμένα σχέδια για απόπειρα αυτοκτονίας, όταν θα του/της δοθεί η ευκαιρία. Ενεργητική προετοιμασία για απόπειρα αυτοκτονίας.

Συνολική Βαθμολογία

-
6. Παραλήρημα καταστροφής, τύψεις ή μη λύτρωσης από τις τύψεις. Αυτοκατηγορίες που είναι παράλογες και αμετάβλητες.

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής συμπτωματολογίας MADRS

- Ο ασθενής δύνανται να συγκεντρώσει συνολικό σκορ 0 – 60 βαθμούς (όσο μεγαλύτερος ο αριθμός τόσο εντονότερη η συμπτωματολογία)
- Σκορ 0-6: φυσιολογικά επίπεδα (όχι κατάθλιψη)
- Σκορ 7 – 19: ήπια κατάθλιψη
- 20 – 34: μέτρια κατάθλιψη
- ≥ 35 : σοβαρή κατάθλιψη

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής συμπτωματολογίας MADRS

Θετικά στοιχεία

- Ψυχομετρικό εργαλείο με υψηλή εσωτερική συνοχή και εγκυρότητα περιεχομένου
- Σύντομη αξιολόγηση
- Έχει την ικανότητα να διακρίνει τα διάφορα επίπεδα της σοβαρότητας της κατάθλιψης

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής συμπτωματολογίας MADRS

Αδύναμα σημεία

- Ασθενείς με μελαγχολικά στοιχεία σημειώνουν υψηλότερα σκορς συγκριτικά με εκείνους με άτυπα στοιχεία διότι αξιολογείται μόνο η μείωση του ύπνου και της όρεξης
- Δεν αξιολογεί όλα τα διαγνωστικά κριτήρια της κατάθλιψης, επομένως δεν μπορεί να ορίσει με ακρίβεια τη σοβαρότητα της κατάθλιψης ή την παρουσία ύφεσης

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Σύγκριση κλιμάκων Hamilton και MADRS

- Και οι δύο κλίμακες διαθέτουν ικανοποιητικές ψυχομετρικές ιδιότητες
- Τα σκορς τους έχουν υψηλή συσχέτιση μεταξύ τους (συγκλίνουσα εγκυρότητα)
- Αποτελούν ιδιαίτερα σύντομα και εύχρηστα εργαλεία
- Η Hamilton επικεντρώνεται περισσότερο στα σωματικά συμπτώματα της κατάθλιψης, ενώ η MADRS περισσότερο στα ψυχολογικά
- Η MADRS παρουσιάζει μεγαλύτερη ευαισθησία στην ανίχνευση αλλαγών οφειλόμενων στη θεραπεία

Αξιολόγηση Μανιακής συμπτωματολογίας YMRS

- 11 λήμματα
- Δομημένη συνέντευξη διάρκειας 15-30 λεπτών
- Βασίζεται τόσο σε αυτό-αναφορά των ασθενών για την κατάσταση τους κατά τις τελευταίες 48 ώρες, όσο και στην κλινική παρατήρηση του ιατρού κατά τη διάρκεια της συνέντευξης
- Βαθμολογία 0-4 ή 0-8 βαθμοί ανά λήμμα

Αξιολόγηση Μανιακής συμπτωματολογίας YMRS

- 4 λήμματα βαθμολογίας 0-8 αξιολογούν
  1. Ευερεθιστότητα
  2. Ομιλία
  3. Περιεχόμενο της σκέψης
  4. Διασπαστική/επιθετική συμπεριφορά
- Αυτά τα λήμματα βαθμολογούνται με διπλάσιο συντελεστή λόγω της δυσχέρειας στη συνεργασία με ασθενείς με έντονη μανιακή συμπτωματολογία (0,2,4,6,8)

Αξιολόγηση Μανιακής συμπτωματολογίας YMRS

- 7 λήμματα βαθμολογίας 0-4 αξιολογούν
  1. Υπερθυμία
  2. Αυξημένη κινητική δραστηριότητα-Ενεργητικότητα
  3. Σεξουαλικό ενδιαφέρον
  4. Ύπνος
  5. Γλωσσικό ύφος-Διαταραχή της σκέψης
  6. Εμφάνιση
  7. Εναισθησία

Όνοματεπώνυμο..... Ημερομηνία / /

1. Υπερθυμία

- 0. Δεν υπάρχει
- 1. Ελαφρά ή πιθανώς αυξημένη διάθεση κατά την εξέταση.
- 2. Σαφής υπερθυμία, αισιόδοξος, με αυτοπεποίθηση, εύθυμος, με λογικό περιεχόμενο.
- 3. Υπερθυμικός, χωρίς λογικό περιεχόμενο, κωμικός.
- 4. Ευφορικός, με απρόσφορο γέλιο, τραγουδάει.

2. Αυξημένη κινητική δραστηριότητα-Ενεργητικότητα

- 0. Δεν υπάρχει.
- 1. Υποκειμενικά αυξημένη.
- 2. Ζωηρός, κάνει πολλές χειρονομίες.
- 3. Υπερβολική ενεργητικότητα. Κάπου-κάπου γίνεται υπερκινητικός. Ανήσυχος (μπορεί να ηρεμήσει).
- 4. Κινητική διέγερση. Συνεχής υπερδραστηριότητα (δεν μπορεί να ηρεμήσει).

3. Σεξουαλικό ενδιαφέρον

- 0. Κανονικό, όχι αυξημένο.
- 1. Ελαφρά ή μάλλον αυξημένο.
- 2. Βέβαιη υποκειμενική αύξηση του σεξουαλικού ενδιαφέροντος.
- 3. Αναφέρεται από μόνος του σε σεξουαλικά θέματα. Κατατριβεται με σεξουαλικά ζητήματα. Υπερσεξουαλικός σύμφωνα με όσα λέει.
- 4. Φανερές σεξουαλικές πράξεις (προς άλλους αρρώστους, το προσωπικό ή και τον εξετάζοντα).

4. Ύπνος

- 0. Αναφέρει ότι ο ύπνος δεν έχει μειωθεί.
- 1. Κοιμάται μέχρι 1 ώρα λιγότερο από το κανονικό του.
- 2. Κοιμάται πάνω από 1 ώρα λιγότερο από το κανονικό.
- 3. Αναφέρει ότι έχει μειωμένη ανάγκη για ύπνο.
- 4. Αρνείται ότι έχει ανάγκη για ύπνο.

5. Ευερεθιστότητα

- 0. Δεν διαπιστώνεται.
- 2. Υποκειμενικά αυξημένη.
- 4. Γίνεται ευερέθιστος κάπου –κάπου κατά τη διάρκεια της εξέτασης. Πρόσφορα επεισόδια οργής ή ενοχλήσεων στο τμήμα.
- 6. Συχνά ευερέθιστος κατά τη διάρκεια της εξέτασης. Κοφτός, απότομος προς όλους.
- 8. Εχθρικός, μη συνεργάσιμος. Αδύνατη η συνέντευξη.

6. Ομιλία

- 0. Όχι αυξημένη
- 2. Αισθάνεται ομιλητικός
- 4. Αυξημένος ρυθμός ή ποσότητα της ομιλίας, κάπου-κάπου. Κατά διαστήματα φλύαρος.
- 6. Μιλάει με τάση. Ταυτόχρονα αυξημένος ρυθμός και ποσότητα της ομιλίας. Δύσκολο να τον διακόψεις.
- 8. Μιλάει με πίεση, αδύνατο να τον διακόψεις. Αδιάκοπη ομιλία.

7. Γλωσσικό ύφος-Διαταραχή της σκέψης.

- 0. Δεν υπάρχει διαταραχή.
- 1. Περιφερική ομιλία, ελαφρά διάσπαση, γρήγορες σκέψεις.
- 2. Εκτροπή της ομιλίας. Χάνει την οδηγό παράσταση. Αλλάζει συχνά θέμα. Καλπάζουσα ομιλία.
- 3. Φυγή ιδεών. Μιλάει «κατ' επαφτομένη». Δύσκολο να τον παρακολουθήσεις. Ομοιοκαταληξία, ηχολαλία.
- 4. Ασυνάρτητος. Αδύνατη η επικοινωνία.

8. Περιεχόμενο σκέψης

- 0. Κανονικό.
- 2. Αμφισβητήσιμα σχέδια, νέα ενδιαφέροντα.
- 4. Ειδικοί στόχοι. Υπερβηρικός.
- 6. Ιδέες μεγαλείου ή παρανοϊκές ιδέες. Ιδέες συσχετίσεως.
- 8. Παραληρήματα, ψευδαισθήσεις.

9. Διασπαστική- Επιθετική συμπεριφορά

- 0. Δεν υπάρχει, συνεργάσιμος.
- 2. Σαρκαστικός. «Βαρύς» κατά διαστήματα, επιφυλακτικός.
- 4. Απαιτητικός. Απειλεί στο τμήμα.
- 6. Απειλεί τον εξεταστή. Φανάζει. Δύσκολη η συνέντευξη.
- 8. Επιθετικός, καταστρεπτικός, αδύνατη η συνέντευξη.

10. Εμφάνιση

- 0. Κατάλληλη ενδυμασία και ατομική περιποίηση.
- 1. Λίγο αχτένιστος.
- 2. Όχι καλή ατομική περιποίηση. Μέτρια αχτένιστος. Παραστολισμένος.
- 3. Αχτένιστος. Εν μέρει ντυμένος. Προκλητικό μέικ απ.
- 4. Εντελώς αχτένιστος. Παραστολισμένος. Αλλόκοτο ντύσιμο

11. Εναίσθησία

- 0. Υπάρχει. Παραδέχεται την αρρώστια. Συμφωνεί για ανάγκη για θεραπεία.
- 1. Πιθανό να είναι άρρωστος.
- 2. Παραδέχεται την αλλαγή στη συμπεριφορά του, αλλά αρνείται ότι είναι άρρωστος.
- 3. Παραδέχεται ότι πιθανόν να άλλαξε η συμπεριφορά του, αλλά αρνείται ότι είναι άρρωστος.
- 4. Αρνείται κάθε αλλαγή στη συμπεριφορά του.

Αξιολόγηση Μανιακής συμπτωματολογίας YMRS

- Ο ασθενής μπορεί να συγκεντρώσει 0-60 βαθμούς (όσο μεγαλύτερος ο αριθμός τόσο εντονότερη η συμπτωματολογία)
- Βαθμολογία ≤ 2 = νορμοθυμία
- Βαθμολογία ≥ 12 = παρουσία μανιακών συμπτωμάτων
- 13 – 19 = ελάχιστα μανιακά συμπτώματα
- 20 – 25 = ήπια μανιακά συμπτώματα
- 26 – 37 = μέτρια μανιακά συμπτώματα
- 38 – 60 = σοβαρά μανιακά συμπτώματα

Αξιολόγηση Μανιακής συμπτωματολογίας YMRS

Θετικά σημεία

- Συντομία χορήγησης
- Εύχρηστο εργαλείο
- Ευρέως αποδεκτή η χρήση του για την αξιολόγηση της μανίας
- Ικανοποιητικές ψυχομετρικές ιδιότητες

Κλίμακα αυτοκτονικής πρόθεσης Beck

- Αξιολογεί τη **σοβαρότητα της αυτοκτονικής πρόθεσης κατά την διάρκεια της απόπειρας**, δηλαδή την πρόθεση να είναι επιτυχής η απόπειρα, εξετάζοντας παραμέτρους της συμπεριφοράς του ασθενούς πριν, κατά την διάρκεια και μετά από το γεγονός.
- Αποτελείται από 15 λήμματα.
- Αναφέρεται στην πιο πρόσφατη απόπειρα.
- Στα πρώτα οκτώ (1-8) λήμματα, τα οποία και συμπληρώνονται από τον κλινικό, καταγράφονται και εκτιμώνται ποικίλες εκφάνσεις των συνθηκών της απόπειρας βάσει πληροφοριών από τον αποπειραθέντα και από τους οικείους:

Κλίμακα αυτοκτονικής πρόθεσης Beck

1^ο Μέρος: Αντικειμενικές καταστάσεις σχετικές με την απόπειρα

1. Απομόνωση
2. Χρονική στιγμή της απόπειρας
3. Μέτρα προφύλαξης ενάντια στην παρέμβαση
4. Ενέργειες για να βοηθηθεί κατά τη διάρκεια ή μετά την απόπειρα
5. Τελικές ενέργειες σχετικά με τον θάνατο
6. Ενεργή προετοιμασία για απόπειρα
7. Σημείωμα αυτοκτονίας
8. Ανοιχτή ανακοίνωση της πρόθεσης

Κλίμακα Αυτοκτονικής Πρόθεσης

I). Αντικειμενικές καταστάσεις συνδεδεμένες με την απόπειρα αυτοκτονίας:

1. Μόνωση:

- Κάποιος ήταν παρών = 0
- Κάποιος ήταν κοντά ή σε οπτική ή ακουστική επαφή = 1
- Κανένας δεν ήταν κοντά ή σε οπτική ή ακουστική επαφή = 2

2. Χρονική στιγμή της απόπειρας:

- Παρέμβαση πιθανή = 0
- Παρέμβαση απίθανη = 1
- Παρέμβαση εντελώς απίθανη = 2

3. Μέτρα προφύλαξης ενάντια σε αποκάλυψη – παρέμβαση:

- Καμιά προφύλαξη = 0
- Παθητικά μέτρα προφύλαξης (π.χ. να αποφεύγει τους άλλους αλλά χωρίς να κάνει τίποτε για να προλάβει παρέμβασή τους, μόνος στο δωμάτιο με ακλειδωτή πόρτα) = 1
- Ενεργητικά μέτρα προφύλαξης (π.χ. κλειδαμένη πόρτα) = 2

4. Ενέργειες για να βοηθηθεί κατά την διάρκεια ή μετά την απόπειρα:

- Έχει ειδοποιήσει σχετικά με την απόπειρα κάποιον που να μπορεί να έλθει σε βοήθεια = 0
- Έχει έλθει σε επικοινωνία, αλλά δεν έχει ειδοποιήσει ειδικά σχετικά με την απόπειρα κάποιον που να μπορεί να έλθει σε βοήθεια = 1
- Δεν έχει επικοινωνήσει ή δεν έχει ειδοποιήσει κανένα να έλθει σε βοήθεια = 2

5. Τελικές ενέργειες σε σχέση με προβλεπόμενο θάνατο (διαθήκη, δωρεές, ασφάλιση):

- Καμία = 0
- Το σκέφθηκε ή έκανε κάποιες προετοιμασίες = 1
- Έκανε τελικά σχέδια ή ρυθμίσεις = 2

6. Ενεργός προετοιμασία για την απόπειρα:

- Καμία = 0
- Μικρή ή μεσαίου βαθμού προετοιμασία = 1
- Εκτεταμένη προετοιμασία = 2

7. Σημείωμα αυτοκτονίας:

- Απουσία σημειώματος = 0
- Σημείωμα που γράφτηκε αλλά σχίστηκε, ή σκέψη γι' αυτό = 1
- Παρουσία σημειώματος = 2

8. Ανοιχτή ανακοίνωση της πρόθεσης πριν την απόπειρα:

- Καμία = 0
- Ασαφής (διφορούμενη) ανακοίνωση = 1
- Σαφής (ξεκάθαρη) ανακοίνωση = 2

II. Αυτο-αναφορά:

9. Προβαλλόμενος σκοπός της απόπειρας:

- Για χειρισμό του περιβάλλοντος, για να προκαλέσει την προσοχή, για εκδίκηση = 0
- Συνδυασμός του πρώτου και τρίτου = 1
- Για «φυγή» από την πραγματικότητα, για να λυθούν τα προβλήματά του = 2

10. Προσδοκίες για θανατηφόρο έκβαση:

- Σκέψη ότι ο θάνατος θα ήταν απίθανο να συμβεί = 0
- Σκέψη ότι ο θάνατος θα ήταν δυνατό να συμβεί αλλά όχι πιθανό = 1
- Σκέψη ότι ο θάνατος θα ήταν πιθανό ή σίγουρο να συμβεί = 2

11. Αντίληψη του θανατηφόρου της μεθόδου:

- Δεν έφθασε μέχρι του σημείου όπου πίστευε ότι θα ήταν θανατηφόρο το αποτέλεσμα = 0
- Δεν ήταν σίγουρος ότι η πράξη θα ήταν θανατηφόρος = 1
- Έφθασε ή ξεπέρασε το σημείο όπου πίστευε ότι θα ήταν θανατηφόρο το αποτέλεσμα = 2

12. Σοβαρότητα της απόπειρας:

- Δεν αποπειράθηκε σοβαρά να θέσει τέρμα στη ζωή του = 0
- Δεν ήταν σίγουρος σχετικά με την σοβαρότητα της απόπειρας για τερματισμό της ζωής του = 1
- Σοβαρά αποπειράθηκε να τερματίσει τη ζωή του = 2

13. Στάση απέναντι στη ζωή – θάνατο:

- Δεν επιθυμούσε να πεθάνει = 0
- Συνδυασμός του πρώτου και τρίτου = 1
- Επιθυμούσε να πεθάνει = 2

14. Αντίληψη για την ιατρική ικανότητα διάσωσης:

- Σκέψη ότι ο θάνατος θα ήταν απίθανος με την παροχή ιατρικής φροντίδας = 0
- Δεν ήταν σίγουρος εάν ο θάνατος θα αποφεύγονταν με την παροχή ιατρικής φροντίδας = 1
- Ήταν σίγουρος για τον επακόλουθο θάνατο ακόμη και μετά από παροχή ιατρικής φροντίδας = 2

15. Βαθμός προμελέτης:

- Κανένας, παρορμητικά = 0
- Σχεδίαζε (μελετούσε) την απόπειρα 3 ώρες ή λιγότερο πριν να την πραγματοποιήσει = 1
- Σχεδίαζε (μελετούσε) την απόπειρα περισσότερο από 3 ώρες πριν να την πραγματοποιήσει = 2

Κλίμακα αυτοκτονικής πρόθεσης Beck

- Το δεύτερο τμήμα της κλίμακας βασίζεται στην αυτό-αναφορά, αποτελείται από επτά (9-15) λήμματα και περιλαμβάνει στοιχεία σχετικά με τις προσδοκίες για το μοιραίο της αυτοκαταστροφικής πράξης, την επίγνωση για την αποτελεσματικότητα της μεθόδου, την σοβαρότητα της απόπειρας, την υποκειμενική θέση απέναντι στον θάνατο, την εκτίμηση για την πιθανή ιατρική διάσωση και το αναστρέψιμο των βλαβών, καθώς και το βαθμό προμελέτης (Κόλλιας 2006).

Κλίμακα αυτοκτονικής πρόθεσης Beck

2^ο Μέρος: Αυτοαναφορά

9. Προβαλλόμενος σκοπός της απόπειρας
10. Προσδοκίες για θανατηφόρο έκβαση
11. Αντίληψη του θανατηφόρου της μεθόδου
12. Σοβαρότητα της απόπειρας
13. Στάση απέναντι στη ζωή και τον θάνατο
14. Αντίληψη για την ιατρική ικανότητα διάσωσης
15. Βαθμός προμελέτης

Κλίμακα αυτοκτονικής πρόθεσης Beck

3^ο Μέρος: Άλλες πλευρές (μη υπολογιζόμενες στο τελικό σκορ)

16. Αντίδραση στην απόπειρα
17. Φαντασίωση του θανάτου
18. Αριθμός προηγούμενων αποπειρών
19. Σχέση ανάμεσα στην κατανάλωση του αλκοόλ και στην απόπειρα
20. Σχέση ανάμεσα στην κατανάλωση ουσιών και στην απόπειρα

Κλίμακα αυτοκτονικής πρόθεσης Beck

- Τα συνολικά 15 λήμματα βαθμολογούνται σε κλίμακα τύπου Likert από 0 έως 2, με διακύμανση της συνολικής βαθμολόγησης από 0 – 30, προσθέτοντας τις απαντήσεις των λημμάτων.

Ερωτηματολόγια αυτό-αναφοράς

Αξιολόγηση καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

- Κλίμακα Κατάθλιψης του Beck (1996)
Beck Depression Inventory II (BDI-II)
- Νοσοκομειακή Κλίμακα Άγχους και Κατάθλιψης (1983)
Hospital Anxiety and Depression Scale (HADS)
- Κλίμακα Κατάθλιψης, Άγχους και Στρες-21 / -42 (1995)
Depression, Anxiety and Stress Scale (DASS-21/-42)

Αξιολόγηση αυτοκτονικότητας

- Ερωτηματολόγιο για την Αυτοκτονική Συμπεριφορά (2001)
The Suicide Behaviors Questionnaire-Revised (SBQ-R)
- Κλίμακα του Beck για τον Αυτοκτονικό Ιδεασμό (1983)
Beck Scale for Suicidal Ideation (BSSI)

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Beck Depression Inventory

- 21 λήμματα αυτό-αναφοράς, αλλά μπορούν να χορηγηθούν και από κλινικό
- Χρόνος συμπλήρωσης: 10-15 λεπτά
- Τα λήμματα βρίσκονται σε 4-βάθμια, 5-βάθμια ή 6-βάθμια κλίμακα τύπου Likert (0 – 3, 0 – 4 ή 0 – 5), πχ:

Κλάμα

0. Δεν κλαίω περισσότερο απο το συνηθισμένο.
1. Κλαίω τώρα περισσότερο απ' οτι συνήθως.
2. Κλαίω συνεχώς, δεν μπορώ να το σταματήσω.
3. Άλλοτε μπορούσα να κλάψω αλλά τώρα μου είναι αδύνατο να κλάψω αν και το θέλω.

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Beck Depression Inventory

Κατάλογος αξιολόγησης:

1. Λύπη
2. Απαισιοδοξία
3. Αποτυχία
4. Μείωση απόλαυσης
5. Ενοχή
6. Τιμωρία
7. Αυτό-αντιπάθεια
8. Αυτοκριτική
9. Σκέψεις αυτοκτονίας
10. Κλάμα

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Beck Depression Inventory

11. Ανησυχία
12. Απώλεια ενδιαφέροντος
13. Αναποφασιστικότητα
14. Αναξιότητα
15. Μείωση ενεργητικότητας
16. Αλλαγές στον ύπνο
17. Εκνευρισμός
18. Αλλαγές στην όρεξη
19. Δυσκολία συγκέντρωσης
20. Κόπωση
21. Μείωση ενδιαφέροντος για σεξ

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Beck Depression Inventory

- Ο ασθενής δύναται να συγκεντρώσει συνολικό σκορ 0 – 73 βαθμούς (όσο μεγαλύτερος ο αριθμός τόσο εντονότερη η συμπτωματολογία)
- 0 – 9: ελάχιστη καταθλιπτική συμπτωματολογία
- 10 – 18: ήπια καταθλιπτική συμπτωματολογία
- 19 – 29: μέτρια
- 30 – 63: σοβαρή
- >63: πολύ σοβαρή

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Beck Depression Inventory

Θετικά στοιχεία

- Ικανοποιητικές ψυχομετρικές ιδιότητες (Cronbach's $\alpha = .85 - .92$)
- Έχει χρησιμοποιηθεί ερευνητικά σε πληθώρα μελετών και σε ευρεία γκάμα πληθυσμών
- Γρήγορη χορήγηση, εύκολα κατανοητά λήμματα
- Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη εκπαίδευση και εμπειρία για τη χορήγηση

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής συμπτωματολογίας

Beck Depression Inventory

Αρνητικά στοιχεία

- Λόγω του ότι τις περισσότερες φορές είναι self-reported, μπορεί κανείς εύκολα να κάνει faking good/bad.
- Δεν έχει ερωτήσεις για την εξακρίβωση της προσποίησης, του ψεύδους ή της τυχαίας συμπλήρωσης.

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής και αγχώδους συμπτωματολογίας HADS

- Αναπτύχθηκε το 1983 από τους A. S. Zigmond και R. P. Snaitth.
- Αποτελείται από 14 λήμματα αυτό-αναφοράς, τα οποία βρίσκονται σε μία 4-βάθμια κλίμακα τύπου Likert (0= καθόλου, 3=Μου συμβαίνει συχνά).
- Αποτελείται από 2 υποκλίμακες 7 λημμάτων έκαστη που αξιολογούν ξεχωριστά την αγχώδη και την καταθλιπτική συμπτωματολογία.
- Στα ελληνικά σταθμίστηκε το 2008 από τους Michopoulos et al.
- Για τη χορήγησή του απαιτούνται περίπου 5 λεπτά.

A	D		A	D
		Νιώθω ανήσυχος ή τρομαγμένος		
3		Τον περισσότερο καιρό		3
2		Πολύ καιρό		2
1		Από καιρό σε καιρό, περιστασιακά		1
0		Καθόλου		0
		Εξακολουθώ να απολαμβάνω τα πράγματα που συνήθιζα να απολαμβάνω		
	0	Σαφέστατα, στον ίδιο βαθμό		0
	1	Όχι στον ίδιο βαθμό		1
	2	Λίγο μόνο		2
	3	Καθόλου		3
		Αντιμετωπίζω κάποιο συναίσθημα φόβου σαν να πρόκειται κάτι τρομακτικό να συμβεί		
3		Ακριβώς, μάλιστα σε σοβαρό βαθμό		3
2		Ναι, αλλά όχι τόσο σοβαρά		2
1		Ελάχιστα, αλλά δεν μ' ανησυχεί		1
0		Καθόλου		0
		Μπορώ να γελώ και να βλέπω την χαρωπή όψη των πραγμάτων		
	0	Βεβαίως, έτσι όπως πάντα μπορούσα		0
	1	Μάλλον όχι τόσο, όπως στο παρελθόν		1
	2	Σίγουρα όχι τώρα τόσο πολύ		2
	3	Καθόλου		3
		Ανήσυχες σκέψεις περνούν από το μυαλό μου		
3		Πάρα πολύ καιρό		3
2		Πολύ καιρό		2
1		Όχι τόσο συχνά		1
0		Πολύ λίγο		0
		Νιώθω κεφάτος		
	3	Ποτέ		3
	2	Όχι συχνά		2
	1	Μερικές φορές		1
	0	Τον περισσότερο καιρό		0
		Μπορώ να κάθομαι άνετα και να νιώθω χαλαρωμένος		
0		Ακριβώς		0
1		Συνήθως		1
2		Όχι συχνά		2
3		Καθόλου		3
		Νιώθω σαν να έχουν πέσει οι ρυθμοί μου		
		Σχεδόν όλο τον καιρό		3
		Πολύ συχνά		2
		Μερικές φορές		1
		Καθόλου		0
		Αντιμετωπίζω κάποιο συναίσθημα φόβου σαν να έχω 'πεταλούδες' στο στομάχι μου		
		Καθόλου		0
		Περιστασιακά		1
		Αρκετά συχνά		2
		Πολύ συχνά		3
		Έχασα το ενδιαφέρον για την εμφάνισή μου		
		Ακριβώς		3
		Δεν την φροντίζω όσο θα έπρεπε		2
		Ίσως δεν την φροντίζω όσο θα έπρεπε		1
		Την φροντίζω όπως πάντοτε		0
		Νιώθω νευρικός κι ανήσυχος, σαν να πρέπει συνέχεια να κινούμαι		
		Μάλιστα σε πολύ μεγάλο βαθμό		3
		Σε αρκετά μεγάλο βαθμό		2
		Όχι σε τόσο μεγάλο βαθμό		1
		Καθόλου		0
		Προσμένω με χαρά διάφορα πράγματα		
		Τόσο όπως και στο παρελθόν		0
		Μάλλον λιγότερο από όσο συνήθιζα		1
		Σίγουρα λιγότερο από ότι συνήθιζα		2
		Καθόλου		3
		Αντιμετωπίζω αιφνίδια συναισθήματα πανικού		
		Πράγματι πολύ συχνά		3
		Αρκετά συχνά		2
		Όχι τόσο συχνά		1
		Καθόλου		0
		Μπορώ να απολαμβάνω ένα ενδιαφέρον βιβλίο ή ένα ραδιοφωνικό/ τηλεοπτικό πρόγραμμα		
		Συχνά		0
		Μερικές φορές		1
		Όχι συχνά		2
		Πολύ σπάνια		3

Τώρα ελέγξτε ότι έχετε απαντήσει σε όλες τις ερωτήσεις

ΣΥΝΟΛΑ

A	D
<input type="text"/>	<input type="text"/>

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής και αγχώδους συμπτωματολογίας HADS

- Τα σκορς εξάγονται αθροίζοντας τα λήμματα της κάθε υποκλίμακας ξεχωριστά.
- Το εύρος κυμαίνεται από 0 έως 21 βαθμούς για κάθε κλίμακα.
- Cut-offs:
  - 0 – 7 : φυσιολογικά επίπεδα άγχους ή κατάθλιψης
  - 8 – 10 : πιθανά κλινικά περιστατικά
  - 11 – 21: σοβαρή αγχώδης/καταθλιπτική συμπτωματολογία

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής και αγχώδους συμπτωματολογίας HADS

Θετικά στοιχεία

- Έχει μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες.
- Έχει εφαρμοστεί σε πολλές μελέτες και ομάδες ασθενών.
- Σύντομο στη χορήγησή του και κατανοητό.
- Καλές ψυχομετρικές ιδιότητες ($\alpha = .887$).
- Δεν χρειάζεται εκπαίδευση για τη χορήγησή του. Μπορούν να το χορηγήσουν και κλινικοί άλλων ειδικοτήτων.

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής και αγχώδους συμπτωματολογίας HADS

Αρνητικά στοιχεία

- Επικεντρώνεται κυρίως στην ανηδονία αναφορικά με τη διάσταση της κατάθλιψης.

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής και αγχώδους συμπτωματολογίας DASS-21

- Αναπτύχθηκε το 1993 από τους P.F. Lovibond και τον S.H. Lovibond.
- Υπάρχουν 2 εκδόσεις, μία με 42 λήμματα και μία με 21. Και οι δύο περιέχουν λήμματα σε 4-βάθμια κλίμακα τύπου Likert (0=δεν ίσχυσε καθόλου για εμένα, 3= ίσχυε για μένα πάρα πολύ/τις περισσότερες φορές).
- 3 υποκλίμακες
- Ο χρόνος που απαιτείται για τη συμπλήρωσή του είναι περίπου τα 5 λεπτά.
- Στην χώρα μας μεταφράστηκε από τους Lyrakos N. G, Arvaniti C., Smyrnioti M., Kostoranioti G.

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής και αγχώδους συμπτωματολογίας DASS-21

- Αναφέρονται στη συχνότητα ή τη σοβαρότητα βίωσης ορισμένων συμπτωμάτων **κατά τη διάρκεια της προηγούμενης εβδομάδας.**
- Η κάθε υποκλίμακα εξάγει μια συνολική βαθμολογία ως άθροισμα των βαθμών της κάθε πρότασης και το εύρος της κυμαίνεται από το 0 ως το 21. Ο συνολικός βαθμός υπολογίζεται ως άθροισμα της συνολικής βαθμολογίας των υποκλιμάκων και στη συνέχεια διαιρούμε με 3, προκειμένου να υπολογιστεί η συνολική τιμή της αρνητικής συναισθηματικής κατάστασης.

1	Δεν μπορούσα να ηρεμήσω τον εαυτό μου	0	1	2	3
2	Ένιωθα ότι το στόμα μου ήταν ξηρό	0	1	2	3
3	Δεν μπορούσα να βιώσω κανένα θετικό συναίσθημα	0	1	2	3
4	Δυσκολευόμουν ν' ανασάνω (π.χ., υπερβολικά γρήγορη αναπνοή, κόψιμο της ανάσας μου χωρίς να έχω κάνει σωματική προσπάθεια)	0	1	2	3
5	Μου φάνηκε δύσκολο να αναλάβω την πρωτοβουλία να κάνω κάποια πράγματα	0	1	2	3
6	Είχα την τάση να αντιδρώ υπερβολικά στις καταστάσεις που αντιμετώπιζα	0	1	2	3
7	Αισθάνθηκα τρεμούλα (πχ στα χέρια)	0	1	2	3
8	Αισθανόμουν συχνά νευρικότητα	0	1	2	3
9	Ανησυχούσα για τις καταστάσεις στις οποίες θα μπορούσα να πανικοβληθώ και να φανώ ανόητος στους άλλους	0	1	2	3
10	Ένιωσα ότι δεν είχα τίποτα να προσμένω με ενδιαφέρον	0	1	2	3
11	Βρήκα τον εαυτό μου να νιώθει ενοχλημένος	0	1	2	3
12	Μου ήταν δύσκολο να χαλαρώσω	0	1	2	3
13	Ένιωθα μελαγχολικός και απογοητευμένος	0	1	2	3
14	Δεν μπορούσα να ανεχτώ οτιδήποτε με κρατούσε από το να συνεχίσω με αυτό που έκανα	0	1	2	3
15	Ένιωσα πολύ κοντά στον πανικό	0	1	2	3
16	Τίποτα δεν μπορούσε να με κάνει να νιώσω ενθουσιασμό	0	1	2	3
17	Ένιωσα ότι δεν άξιζα πολύ ως άτομο	0	1	2	3
18	Ένιωσα ότι ήμουν αρκετά ευερέθιστος	0	1	2	3
19	Αισθανόμουν την καρδιά μου να χτυπάει χωρίς να έχει προηγηθεί σωματική άσκηση (ταχυπαλμία, αρρυθμία)	0	1	2	3
20	Ένιωσα φοβισμένος χωρίς να υπάρχει λόγος	0	1	2	3
21	Ένιωσα πως η ζωή δεν είχε νόημα	0	1	2	3

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής και αγχώδους συμπτωματολογίας

DASS-21

Cut-offs:

<0.5 = φυσιολογική συναισθηματική κατάσταση

$0.5 - 1$ = ήπια συμπτωματολογία

$1-2$ = μέτρια συμπτωματολογία

$2 - 3$ = σοβαρή συμπτωματολογία

>3 = εξαιρετικά σοβαρή συμπτωματολογία

Αξιολόγηση Καταθλιπτικής και αγχώδους συμπτωματολογίας DASS-21

- Καλές ψυχομετρικές ιδιότητες. Η αξιοπιστία εσωτερικής συνέπειας για το σύνολο των προτάσεων της κλίμακας είναι Cronbach's $\alpha=0,965$. Υποκλίμακα κατάθλιψης $\alpha=.91$, άγχους $\alpha= .84$ και στρες $\alpha= .90$.
- Το ερωτηματολόγιο διαθέτει επίσης καλή εγκυρότητα περιεχομένου καθώς και καλή δομική εγκυρότητα.
- Γρήγορη και εύκολη χορήγηση.

Αξιολόγηση Αυτοκτονικότητας SBQ-R

- Αναπτύχθηκε το 1995 από τους Cotton, Peters & Range και η αναθεωρημένη έκδοση το 2001 από Osman et al.
- Περιλαμβάνει 4 λήμματα σε κλίμακα τύπου Likert για την αξιολόγηση της αυτοκτονικής πρόθεσης.
- Η χορήγησή του διαρκεί λιγότερο από 5 λεπτά.

SBQ-R

Όνοματεπώνυμο: _____ Ημερομηνία: _____

Οδηγίες συμπλήρωσης: Παρακαλείσθε να σημειώσετε με $\surd$ το κουτάκι δίπλα στον αριθμό με τη δήλωση ή τη φράση που αφορά καλύτερα σε εσάς.

1. Έχετε ποτέ σκεφτεί ή έχετε προσπαθήσει να αυτοκτονήσετε; (Σημειώνετε μόνο μία απάντηση)
  - 1. Ποτέ
  - 2. Ήταν μόνο μία σύντομη παροδική σκέψη
  - 3a. Έχω σχεδιάσει να αυτοκτονήσω τουλάχιστον μία φορά, αλλά δεν έκανα απόπειρα
  - 3b. Έχω σχεδιάσει να αυτοκτονήσω τουλάχιστον μία φορά και ήθελα πραγματικά να πεθάνω
  - 4a. Έχω κάνει απόπειρα αυτοκτονίας, αλλά δεν ήθελα να πεθάνω
  - 4b. Έχω κάνει απόπειρα αυτοκτονίας και πραγματικά ήλπιζα να πεθάνω

2. Πόσο συχνά είχατε σκέψεις αυτοκτονίας τον τελευταίο χρόνο; (Σημειώνετε μόνο μία απάντηση)
  - 1. Ποτέ
  - 2. Σπάνια (1 φορά)
  - 3. Μερικές φορές (2 φορές)
  - 4. Συχνά (3-4 φορές)
  - 5. Πολύ συχνά (5 ή περισσότερες φορές)

3. Έχετε πει ποτέ σε κανέναν ότι σχεδιάζατε να κάνετε απόπειρα αυτοκτονίας ή ότι υπήρχε πιθανότητα να το κάνετε; (Σημειώνετε μόνο μία απάντηση)
  - 1. Όχι
  - 2a. Ναι, μία φορά, αλλά δεν ήθελα πραγματικά να πεθάνω
  - 2b. Ναι, μία φορά, και ήθελα πραγματικά να πεθάνω
  - 3a. Ναι, περισσότερες από μία φορές, αλλά δεν ήθελα να κάνω απόπειρα
  - 3b. Ναι, περισσότερες από μία φορές, και ήθελα πραγματικά να κάνω απόπειρα

4. Πόσο πιθανό το θεωρείτε να κάνετε απόπειρα αυτοκτονίας κάποια στιγμή στο μέλλον; (Σημειώνετε μόνο μία απάντηση)
  - 0. Ποτέ
  - 1. Καθόλου πιθανό
  - 2. Μάλλον μη-πιθανό
  - 3. Μη-πιθανό
  - 4. Πιθανό
  - 5. Αρκετά πιθανό
  - 6. Πολύ πιθανό

Αξιολόγηση Αυτοκτονικότητας SBQ-R

Περιεχόμενο λημμάτων:

1. Διά βίου αυτοκτονικός ιδεασμός (Α.Ι.)/απόπειρα
2. Συχνότητα Α.Ι. κατά τους τελευταίους 12 μήνες
3. Απειλή αυτοκτονίας
4. Αυτό-αναφερόμενη πιθανότητα αυτοκτονικής απόπειρας στο μέλλον

Αξιολόγηση Αυτοκτονικότητας SBQ-R

- Το συνολικό σκορ που δύναται να λάβει είναι 3 -18.
- Cut – offs:
Ενήλικος γενικός πληθυσμός: ≥ 7
Ενήλικος ψυχιατρικός πληθυσμός: ≥ 8

Αξιολόγηση Αυτοκτονικότητας SBQ-R

- Ικανοποιητικές ψυχομετρικές ιδιότητες.
- Εύκολο στη χρήση του.
- Σύντομο. Ιδανικό για σύντομες αξιολογήσεις.

Αξιολόγηση Αυτοκτονικότητας BSSI

- Αποτελείται από 19 λήμματα σε κλίμακα τύπου Likert 3-βαθμών (0-2), τα οποία αξιολογούν την παρουσία και την ένταση του αυτοκτονικού ιδεασμού κατά το διάστημα της προηγούμενης εβδομάδας.
- Η βαθμολογία που δύναται να λάβει είναι 0-38 βαθμούς.
- Δεν υπάρχουν συγκεκριμένα cut-offs, αλλά υψηλότερο σκορ υποδεικνύει μεγαλύτερη αυτοκτονική πρόθεση.

Αξιολόγηση Αυτοκτονικότητας BSSI

1. Wish to live
2. Wish to die
3. Reasons living/dying
4. Desire to kill oneself
5. Save my life
6. Periods thinking about suicide
7. Frequency of thinking about suicide
8. Acceptance of idea of suicide
9. Ability to not commit suicide

Αξιολόγηση Αυτοκτονικότητας BSSI

10. Reasons for not committing suicide
11. Reasons for wanting to commit suicide
12. Specific plan to commit suicide
13. Access to suicide method
14. Courage/ability to commit suicide
15. Expectance to commit suicide
16. Preparations for suicide
17. Writing of suicide note
18. Arrangements for after suicide
19. Conceal ideation

T₁

H₄

A₁

N₁

K₅

Y₄

O₁

U₁

S₁

A₁

G₂

C₃

E₁

R₁

H₄

A

L